

nan-Roma dünyasına mensup olanlar medeniyetlerinin inkırazı hakkında bir fikir ve endişeye sahip olmamış gözüktür. Yalnız inhitat devrinde dünyanın ihtiyarladığı ve onun çöküşü halinde Kıyametin kopacağı kanaati vardı. Müslüman mütefekkirler, Kur'an ve hadislere göre, İslâmiyetin Kıyamete kadar bâki kalacağına inanmakla beraber, muayyeniyet (determinisme) kanununu icabı, medeniyet üstünlüğü ve hakimiyetin nihayet kaybolacağı ve inhitatın başlayacağı kanaat ve endişesine de sahip idiler. Bu hususta bazı nücumî istihraç ve kehânetler ileri sürülmüş; bunlar bazan da devletlerin ömürleri ile alakalı görülmüştü. Meşhûr Arap feylesofu El-Kindî 10. asırda İslâm hakimiyetinin takriben altı asır süreceğini söylüyordu, ki bu keşif veya kehânet XIII. asırda Moğolların İslâm medeniyetini tahrip, Bağdad'ın istilâsiyle Abbasi halifeliğinin inkırazı zamanına uygun gelmiştir. Buna mukabil Abbasi halifesi Mehdî (775-785) nin müneccimi Thephile meseleyi bu devlete ve Moğol istilâsına değil İslâm medeniyeti ve hakimiyetinin parlak devirlerine göre hesap edip hüküm veriyordu. O parlak çağın 960 yıl süreceğini ve ondan sonra inhitatın başlayacağını hesap ediyordu. Bu da, 16. asır sonlarında, Osmanlı imparatorluğunun duraklama devrine tekabül eder.

Cehalet ve Yoksulluk Ülkesi

Genişliğine ülkemin, uzunluğuna baktım
Ne uzunluğu, ne de genişliği hoşuma gitti
Görmedim ülkemde şeref özelliğini
Sadece geçmişin harabeleri, silik izleri
Gözyaşlarımın arasından baktım onlara
Aralarında gözüm bitkindi
Harabeleri arasında aksın diye yurdumun
Salıverdim gözyaşımı bir nehir gibi
Mani olursan akmasına vatanım için
Bir cimri sayılırım elbetteki
Vatanım için ağladığıma şaşıyorsanız
Yakında kanım da akacaktır, iyi bilinik ki
Utanarak yaşamadım ona verdiğim sözü
Güç işlere sabrımdaya güçlüdür ne var ki
Çok sabırlı sayılır, eğer helak olmazsa
Taşırca günlüm gibi bir kimse yüreğini
Olur mu, ülkemi teselliyle unutmak
Karşılığı da yok bana, hiç bir ülkede halbuki
Üzüntüyle taşıp hayret içinde kalan
Bir kimse gibi, ben de milletime derim ki:
Geceniz ne zaman sabah olacak ey milletim
Ne zaman atacaksınız gafletinizi
Ne vakit anlatacak gayretiniz asil bir şerefi de
Ne vakit konuşamayacak şimdi kınayanlar sizi
Yol arıyorsunuz varmak için o en yükseğe
Böyle cahilken size yol var mıdır ki?..

Maruf er-Rusâfi
Türkçesi: İ. İŞİK

İlâhiyât

Vahyin Mantığı Yahut İslâm'ın Geleceği

Ali BULAÇ



SLINDA İslâm'ın geleceği bütün dünyanın geleceği demektir; başka bir deyimle bugün huzursuz ve acılı insanlığın yarınki esas tavrı veya varacağı çizgi...

Bunalımlar dünyasındayız. İnsanları fezaya kadar götüren (belki de kaçıran) asrımız, bize derin ve anlamsız bir «can sıkıntısı» ndan başka hiç bir şey veremedi. Bu temayı işleyen sayısız roman yazıldı Avrupa'da son bir çeyrek asırda. Korkunun ahtapot kolları hergün bizi daha çok bunaltmakta, rüyalarımıza kabûs gibi girmektedir. Hiç birimiz âşık değiliz artık; bütün sevdiklerimiz, tutulduklarımız uzviyetin alt-yapısını ilgilendiren alçak zevkler, yahut midemize dolan yemlerdir. Ve en fecisi şu ki, III. Dünya Savaşı zorunlu olarak sırtıtmaktadır. Evet, korkunç bir boğuşma olacaktır.

Başını elleri arasına alıp da düşünen, hüznü yüklü, içi karamsarlık dolu, yarımından güvensiz bir insan var: Asırlar boyu elde ettiğim bu serveti, bu üstün maddî zenginliği, bu medeniyeti, şehirleri, fabrikayı, telefnoları asansörleri, kasaları nasıl kaybedeceğim? Ve en çok muhtarip olan, huzursuz ve perişan hiç şüphesiz ki herkesi sömürmekle emperyalizm sahne sinde şampiyonluğunu ilân eden Batılı insandır.

Fakat bunalım evrenseldir. Mesele uluslararası bir görünüm kazanmıştır. Doğulu bir yandan şahsiyetini bulamıyorken, öte yandan Batılının hegemonyası, sultanı altında inlemektedir.

Hiç birimiz memnun değiliz. Makina, sereserpe tabiata yayıldı; bütün bu imkân ve rahat asrını doğurdu ama, huzurumuzu kaybetti. Kıbrıs'ta patlayan silâh, bir Parisliyi, Orta-Doğuda en ufak bir sürtüşme bir Amerikalıyı derin derin ürkütmekte, korkutmaktadır.

Hiç bir müşahhas olay sürekli değildir. Madde hareket halindedir; olaylar arasında sebep-sonuç (dedermist) bir münasebet vardır. Mücerret güç ve ilham almayan nesnelere zaman ve ortam içindeki pozisyonları geçicidir. Medeniyetlere temel vazifesini gören bu kanun, bugün netlikle, kesinlikle gerçeğini anlatmaktadır. Hareket kanunu gereğince enerjinin tükendiği yerde maddenin ölümü başlar. Bu medeniyet madde üzerinde kurulmuştur. Sürekliliği, taşıdığı enerji ve hareket kabiliyetiyle orantılıdır. Hiç bir zaman mücerret olamadı, daha doğrusu ruhtan ilham gıdalanmadı; bilâkis aşırı ve müfrit ruhçuluğa (ruhbanlık anlayışı) karşı çıkarken topyekûn ruh ve mâna gerçeğini inkâr etti; katlaşıp dar sınırlar içinde materyalistleşti.

Bugün insan yozlaşmış, laçkalaşmış, makinalaşmış tükenmiştir. Ruhu yoktur veya esirdir. Yeni bir çıkış yolu aramaktadır. Kendine doğru giden, gerçeğini ve özünü inkâr etmeyen, sonsuz ve sonsuz bir düzen peşindedir. İnsan açtır, susuzdur ve şaşkındır. Kendi beşerî zekâsıyla kurduğu bu düzene karşı çıkabiliyor artık. Protesto ruhuyla dolu bir halde kutlu isyan bayrağını aramaktadır.

Her isyanın bir mantığı vardır. Bu mantık ya fizikî kurallarla biçimlenmiş, yani beşerî ve insan gücüyle çevrelenmiştir; yahut da bilgilerimizin ötesinde, beşer üstü, metafiziği de içine alan, evvelsiz ve sonsuz bir kudretin en üstün zekâ örneği, ilâhî, yani doğrudan doğruya vahydir. İşte medeniyet yeni ufuklar ararken mutlaka ve mutlaka vahy mantığına muhtaçtır. Bu mantığın kurallarıyla isyanını başlatmazsa eninde sonunda yenik ve perişan düşecektir. Hiç şüphesiz, insanın geleceği, vahyin mantığına göre kendini, zihnini ve hayatını ayarlamasıyla sımsıkı alakalıdır. Dolayısıyla İslâmın geleceği de bundan başkası değildir.

Buna göre vahyin mantığını kim bulacak? Daha doğrusu kim İslâm'a dönecek- Yani öncelik tercihini yapabilecek şanlı kimdir?

İşte bu sorular bizde cevap bulursa mesele çözümlenir. Bize göre bu üç yolludur:

1. Batının uyanışı,
2. Bilimsel Gerçeklik,
3. Doğucu-İslâmcı kitlenin dönüşü.

Aynı şansa sahip olmamakla beraber her üç yolla da usullararası bir İslâm devriminin olması mümkündür. Her üçünü de ayrı ayrı tetkik etmeden önce şunu da ekleyelim: Zaman ne kadar geçerse geçsin bu devrim kesindir, kaçınılmazdır. Çünkü dünya olarak, topyekûn bir iflâsın beşiğindeyiz. Boş silâhlarla sınırlar korunulamaz, petROLSUZ arabalar çalışamaz, ruhsuz insanlar uzun zaman yaşayamaz. Bu devrim matematik bir rakam, istatistik bir sonuçtur.

Eğer bir savaş sonrası olursa çok yazık olacak, savaş öncesi olursa insanlık huzur ve aşkı bulacaktır. Savaş sonrası olması, Batıdan Haçlı ordularının, Doğudan Moğolların istilâsından, talan ve katliamından sonraki sıfırdan başlayan Osmanlı medeniyetinin kurduğu Osmanlı medeniyeti misali; savaş öncesi ise köhnemiş, pörsümüş ve kokmuş Avrupa. Ortaçağına bir çıkış yapan Rönesans medeniyeti misâli... Temennimiz savaş öncesi bütün insanlığın kendine çeki düzen vermesi, ihtiraslarını, çılgınlıklarını dizginlemesi, bu bunalım asrına bir son vermesidir.

1. BATININ UYANIŞI :

Başlangıcından beri Batıda ihtilâl ve çarpışmalar hakimdir. Belki de bu, sırtını vahy gerçeğine çevirmiş Avrupalı insanın kaderidir. Feoda-

lite toprak düzeninin ırgat ve derebeyi farklılaşmasından sonra sanayi ihtilâli bu sefer işçi-patron düşmanlıklarını getirdi. Aslında değişen önemli bir şey yoktu; sadece üretim araçları değişmiş, tüketim hakkı ve üretim faaliyetleri yine asıl sınıfın, yani derebeyin uzantısı olan patron sınıfın tekeline geçmişti. Kapitalizm, işçi ve köylü hakkını müstebit kral ve insafsız kiliseye karşı savunan okumuş-yaşmış burjuvanın idare sistemidir. İhtilâlden sonra fabrikalar hızla kuruldu; köy ve kasabalar boşaldı, sadece bir işçi kitlesi doğdu. Bu sefer, kral ve kilisenin yerini burjuva, patron almıştı.

Bu da zulümdü, insafsızlık ve haksızlıktı. Ezilen, çığnayan bu sınıf daha fazla dayanamadı ve 1848'de çakı kemiğe varınca Marx'la fırtına koptu: Sosyalizm. Haksız ve dengesiz bir düzene, en az onun kadar haksız ve dengesiz bir düzen karşı koydu. Kapitalizmde kutsallaştırılan burjuva ferdi, insan kişiliğinde sosyalizmde reddedildi. Umumî kaynaklardan başka genel bir devletleştirme, bir tapulaştırma ileri sürüldü.

Derin ve köklü bir bunalımı bir başka derin bunalım bastırmak istiyordu. Bazı kesimlerde başarı kazandı. Batının boğuşması, bu sınıflar çatışması doğrusu çok yamandır. Böylece Batı ikiye bölündü.

Bizim konumuz açısından da vahyin mantığına dönüş Batıda bu iki ayrı blokla da mümkündür:

a. Batıcı Demokratlar: Kurdukları Kapitalist düzen İslâmı taban tabana zıttır. Materyalist temellere dayandıkları müesseselerin hiç biri bugün mutluluk getirmiyor. Fakat bu toplumlara hâkim olan hür düşünce anlayışı, bir gün tarihî taassubu aşabilirse, başka düzenlerin varlığını da onlara hissettirir ve hiç olmazsa eleştiri bir gözle İslâmî tartışma konusu yaparlar. Ancak bunlar lâiktir. Hakkın değil, halkın iradesine güvendiklerini söylerler ama, demokrasileri burjuvazidir, hiç bir zaman aristokrasilikten sıyrılmadı, aristokrasiliğe bir karşı çıkış olduğu halde. Kendilerini ana-yasa yapma hakkından muaf tutmaları ve hele bu selahiyeti meta-fizik esaslara dayatmaları ümidimizi kıran engellerdir. Ancak yine de zaman zaman bazı Batı ülkelerinde faiz nisbeti % 1'den % 0'a iner ve zekî iktisatçılar İslâm'ı hatırlarlar. Bununla ilgili bir çoklarının İslâm'a çağrı yaptıklarını da unutmamak lâzımdır.

Böyle bir devrimin çok çok olacağı muhakkaktır. Çünkü maddî değerleri ikinci plâna almak, ruh üstünlüğüne inanmak, akli Allah'ın emrine sunmak ve fabrika imalâtını bir noktada dondurup dünyada pazar yaratmak için hile ve anarşiden, savaş fikrinden vaz-geçmek Batı komradörlerinin kolay kolay kabullenemeyeceği şeylerdir. Hele asalet taslamaktan vazgeçip burjuvaziliğinden, rezil ve sefih yaşantısından utanıp yaptığı haksızlıklara pişmanlık getirerek, fakir ve ezilmiş halk sınıfıyla kendini aynı dengede görmek isteyeceği olduğu şüphelidir. Ama yine de insan fitratan gerçeğe ve hidayete muhtaçtır. Hakikatten uzak düşünce hatasını anlar. Batılı insan hatasını anlamıştır; ama tamiri hususunda hiç bir ciddi fikre sahip değildir. Ümidimiz, bu bulanık tarih çizgisinde hata noktasını İslâm'dan tamamen yoksun olduğu gerçeğine varmakla olsun.

İslâm'ın Batıda daha çabuk anlaşılıp yayılacağı fikri son asır İslâm dünyasında yaygındır. Hattâ bunun için çalışmalar yapan ve yurtlarını terkedip Avrupa'ya yerleşenler de oldu. Cemaleddin Afgani, Muhammed Abduh ve Muhammed Hamidullah'ta bu fikirleri görebiliriz. Muhammed İkbal ve Mehmet Akif'te de hiç olmazsa İslâm gençlerinin belirli bir süre için Batıya gidip ilim öğrenmeleri fikri vardır. Oysa her iki fikirde, çışkılarından günümüze kadar büyük bir semere vermedi. İlmî metod ve

teknîğin tekâmülünü öğrenmek bakımından bir dereceye kadar bu fikir saygıdeğer olabilir ama özellikle İslâmî bilimleri tahsil etmek, sosyoloji, psikoloji ve tarih gibi ilimler hakkında metod bulmak için Avrupa'ya gitmek son derece hatalıdır. Çünkü oranın ilimlerine hâkim olan bilimsel metod da o ilmin temelinde yatan düşünceden bağımsız değildir. Buna göre ilmî metodlarımız da Avrupa ilmî metodlarından ayrı olacağından düşüncemizi ancak kendi kültür kaynaklarımızda bulabiliriz? Yoksa bunun ötesinde Avrupa ancak bir aşağılık kompleksidir.

b. Komünist-Sosyalist Blok: Demirperde ülkelerinde İslâmî hareketi düşünmek çok tuhaf geliyor insana. Oysa Batıcı sol dünyanın İslâmî ile tanışması Batıcı-Demokratlardan daha üstün bir şansa sahiptir. Aralarındaki felsefe ve düşünce ayrılığı bir yana tatbikata hakim olan düzen ve iktisadî doktrin İslâm çizgisine çok yakındır. Bu blok'un yapması icap eden en büyük aşama sosyalizmden Marxizmi ayıklayıp o yörenin geleneklerine uydurması, ikinci aşama da vahye ulaşmasıdır. Ancak bu çok zorlu ve hattâ imkân dışı görünüyor. Bir kere çıkışını şekillendiren düşünce ruha ve kutsala cephe almıştır. Marxizmi soldan ayıklamak ise sistemi bir mânada çözmek anlamına gelir ki solun geri kalmış dünya halklarında kökleşmesinin en büyük sebebi de düzenli bir sisteme sahip oluşudur.

Ama şunu da kesinlikle biliyoruz ki sosyalist-dünyada da huzursuzluk ve sürtüşmeler başlamıştır. Hele Çin ile Rusya'nın sınıfsız toplum ideallerine rağmen satışması bu fikrimizi pekiştirmektedir. Bizim lehimize sosyalist ülkelerde işleyen tek bir durum varsa onların Batıya ve emperyalizmine karşı çıkış yaparken onu şekillendiren medeniyet ve zihniyete de savaş açmalarıdır. Aslında onlar, bu medeniyeti tenkit ederken, onun yerini tutacak bir materyaller dizisine sahip değiller; kaldı ki hukuk, iktisat ve sosyal hayata Marxizmi yerleştirmek bugün imkânsızlaşmıştır ve liberal hareketleri doğurmuştur. Eğer sosyalist ülkeler Batı medeniyetine, felsefe ve dünya görüşüne tepki gösterirken, düzenleri ile İslâm arasındaki muşahhas ve sathî benzerliklere de dikkat edip ruha ve öze hareket edebilseler, işte o takdirde bir İslâmî devrim de başlamış olur. Faizin, ihtikâr, devletleştirme ve toplumculuğun her iki düzende de ortak olması sosyo-ekonomik hayatın zaruretidir ve sosyalizm bunun suuruna varmıştır. Bunun yanında içkiye, kumar, şans oyunları, piyango, serbest ve aşırı rekabet ile sınırsız hürriyetin gereği olarak ileri sürülen eğlenceye de müsamaha göstermeyişi doğrusu sevindirici bir harekettir ve İslâma yaklaştıran noktalardır. Fakat az önce de belirttiğimiz gibi sömürü ve felsefe anlayışı yüzde yüz çatışktır. Sosyalist ülkelerdeki devrimin stratejisi, ancak sosyalistlerin, bu sosyal düzen içinde de bunalıp Kapitalizme olan kin ve düşmanlıklarını korumak şartıyla yeni bir çıkış noktasına ulaşmaları ve ruhun gerçeği ile Allah'ın varlığının gerekliliğini idrak etmeleri merkezinde tespit edilebilir. Aksi halde böyle bir şeyden bahsedilemez.

İslâm âleminde tekelciliğe ve Kapitalizme yapılan çıkış, eğer Marxizmin dünya görüşünü ve felsefesini sosyalizmden ayıklayabilir ve coğrafyasının tarih geleceği kalıbına dökülebilirse o takdirde de buna sosyalizm demenin anlamı kalmaz. Yine de kavramın kendisi değil, taşıdığı mâna ve dünya görüşü ile getireceği şeyler mühimdir. Suriye'de Mustafa Sibaî ve Libya'da Kaddâfi bu görünüm içindedir. Muammer Kaddâfi sosyalizm adına ihtilâl yapmasına rağmen, bugün tamamen İslâmî bir pozisyona girmiş bulunmaktadır. Bunlar sosyalizmi bir sistem ve dünya görüşü değil, kavram ve İslâm toplumculuğu olarak kullanırlar.

2. BİLİMSEL GERÇEKLİK :

En uzak ve en yakın bir ihtimal de ilmin vahye varacağıdır. Uzak oluşu şundan ileri gelir ki: Bugünkü ilme yataklık yapan felsefe ve zihniyet İslâmî ile hiç bir şekilde bağdaşmaz. Çünkü kendisine özenip de sahip olmadığımızdan dolayı aşağılık duygusuna kapıldığımız ve bundan dolayı tarihimizi ve ecdadımızı suçladığımız (ki bu fikir müslümanlarda da çok yaygındır) ilmî burjuva sınıfı doğurmuş ve yine burjuva zihniyeti bu duruma getirmiştir. İlim, denirken hemen aklımıza, fabrika, silah, atom, feza ve nükleer ve bakteri geliyorsa bunun suçlusu burjuvadır. Batıdır. Bir saat zarfında dünya imha edilebilir, kıtalar arası füzelere pek kısa bir zamanda her şeyi tarûmâr edebilir; ama ilim insanları doyurmak, açların, susuzların, ışksızların ıstırabını dindirmek, 20. asır insanına ruh sükûnetini vermek imkânlarına sahip değildir. Gerçek müslüman bugünkü ilimden Allaha sığınır. Emperyalist devletler daha çok sömürmek için ilmi bu kadar yozlaştırdılar, sadece vurucu silâhlara sıkıştırdılar. Bu bir cinayettir. Fezaya daha çok maden bulmak, altın ve petrol keşfetmek, yahut hiç olmazsa dünyaya hakim olmak için bir yer, dünya dışında bir mevki bulmak gayesiyle çıkıldı. İnsanlığa hizmeti, faydası nedir bu çabanın, bu ilmî inkişafın?

Bu açıdan bakıldığında bilimsel gerçeğin İslâm gerçeğine ulaşması imkânsızdır ;zira bakış açısını değiştirmesi, ilme ve evrene başka bir gözle bakması, Allahın yüce varlığını, engin kudretini müşahede etmek için bakmalıdır. Eğer ilme bu fikir hâkim olursa pek kısa bir zaman içinde İslâma dönüş hızlanacaktır.

Bugün bu yolda büyük çalışmalar vardır. Gerek Avrupa ve gerekse Amerika'da bir çok âlim bu yolda eser vermektedir. Kâinata ve hayata bir Allah fikri hakimiyeti olmaksızın, üstün bir otoriteden yoksun toplumların uğradıkları sarsıntı ve bozukluklar birinci derecedeki kaliteli ilim adamlarınca anlaşılmıştır.

Feza seyahati büyük şeyler getirebilir. Uzayı dolduran sayısız gök yıldızları, bir çok güneş sistemleri ile bunların arasında mevcut bulunan ahenk ve temelde yatan kudret ve kanun ilmin konusu olursa elbette insanlığın kurtuluşu pek uzakta olamaz.

Peygamberimiz (s.a.) «Allah'ın onsekizbin âlemi vardır, dünyamız da ondan biridir.» der. Bu hadîs büyük bir hakikat taşır. 18.000 âlemin statik olarak birbirinin aynı olması düşünülemez. Son ilmî araştırmalar gök cisimlerinin birbirine benzemedikleri, birisinde bazı hayat işaretleri bulunurken diğerinde olmadıkları sonucuna ulaşmıştır. Arasına gözükken meçhûl gök-cisimleri de bize başka gezegenlerde hayat olduğu fikrine götürür. Nitekim Merih henüz keşfedilmemiştir. Allah iradesinin oralara hakim olduğu ve bu iradeye dayalı üstün medeniyetler olduğu mantıkî bir yol ve düşünüş olabilir. Kaldı ki fazla uzağa da gitmeğe hacet yoktur. Hücre faaliyetleri ile ruhî faaliyetler, rüyalar ve tıbbî neticeler bizi Allah'a götürücüdür. Gerçek bir ruh labratuarı mutlaka gerçeğe varamaz mı? Parçalanıp analize edilen bir hücrenin tekrar aynı şartlar ve metodlar dahilinde sentez edilmemesi; zigotun teşekkülü esnasında kız ve erkeğin teşekkülünü tayin eden (x) veya (y) nin bilinmez bir kuvvetçe seçilmesi henüz çözülmemiş sırlardır. İlimin ve evrenin izahında tesadüfî kaldırmanın zamanı gelmiştir. Bilinmez, meçhul ve tesadüfte ısrar etmek ilme yakışmaz artık.

Bu sırada ilmin mecrasını Kur'ana çevirmek isteyenlerin içine düştükleri hataya da parmak basalım. Kur'an, kendi ifadesiyle de anlaşıldığı

gibi bir hıdayet kitabıdır. İnsan ve insanlararası ilişkileri düzenlemek ve insanı Allah'ın huzuruna ak yüzle çıkarmak için gönderilmiştir. İlimle onda fizikî, kimyevî, biyolojik veya tıbbî şeyler aramak son derece hatırdır. Bir kısım müslümanlar Kur'anı, neredeyse bir müsbet ilim kitabı haline getirecekler. Ayın keşfi, petrolün çıkışı, buzdolabı, tren, gemi, uçak, televizyon ve bilmem daha ne icatların Kur'anda ne işi var! Kur'an bazı ilmi işaretlerle ilerden haber verebilir, ama asla filan şeyin icat edileceğini söylemez. İlim, Kur'anda bu gibi maddî şeyleri aramakla değil, engin tabiata ve sonsuz kâinata yönelmekle, Kur'an düşüncesi ve fikrinden hareket etmekle ancak İslâm'a hizmet edebilir. Tahminimce bizi bu fikre götüren şey yine hepimizde az-çok bulunan aşağılık duygusudur.

3. DOĞUCU-İSLÂMCI KİTLENİN UYANIŞI :

İşte bütün ümidimiz bu kitlenin uyanışındadır. İnsanlığın kurtuluşu, dünyanın atom belâsından emin oluşu, fezanın tevhîd gayesiyle keşfi, sosyal dayanışma, ferde hürmet eden toplumculuk, fakir ile zengini dengeye getirecek ancak ve ancak bu kitledir. Bu kitle, şerefle, vecd ve imanla, ruh ve akılla, kısaca kendinden emin, hastaliksız, İslâm ve Kur'anla dünya sahnesine çıkacak, madrabazların sahtekârlıklarını bir bir gün ışığına dökülecektir. Bu kitlenin isyanı kutludur, çünkü doğrudan doğruya vahyin mantığından hareket eder. Savaşacaktır; aydınlık getirmek, nur saçmak, cihad için... Sömürücü değildir, emperyalizmden nefret eder, kapitalizmi topraklarından kovmuş. Komünizme iman seddi çekmiş, sosyal, medenî, ileri, dünyaya ve insanlığa açık, kompradorluktan, zampradorluktan uzak, insana hürmetkâr, renk, ırk ve coğrafya taassubunu yenmiş, inanmış, sevmiş ve bağlanmış olarak, birlik ve beraberlik halinde bütün imkânlarıyla kutsal cephede savaş verecek, tarihin loşluklarında terkedilen değerlere yapışarak yeni ve evrensel medeniyetini kuracaktır.

Bu medeniyette kin yoktur, intikam ve nefret, barut ve kan, ateş ve aklık, soğuk ve çıplaklık yoktur. Eziyet, ıstırap, yokluk, ihmal ve unutulmuşluk bu medeniyetin kıyısından geçmez. Kaynağını Allah'tan kuvvetini, ilhamını Allah'tan, örneğini üstün insan peygamberden alacak, hedefini, gayesini yine Allaha ve Peygamberine yöneltecektir. Ne mutluluk!..

Ve de ne kadar güç!..

Kapitalist ve Komünist blokların dünyayı sömürüp hakimiyetlerini perçinleştirmek için yarıya girdiği bir asırda sanki hayâl âleminde yaşamış gibi hayattan ve hakikattan uzak yaşayan, şuursuz ve zavallı tek millet varsa o da dünya müslümanlarıdır. Yeraltı ve yerüstü kaynaklarını emperyalist devletlerin elinden alıp siyasî ve iktisadî baskıdan kurtulmasını bağımsızlığa ermenin şuuru henüz İslâm dünyasından uzaktır.

Müslümanlar ancak Kur'an çağrısına kulak verdikleri müddetçe başarılı olabilirler. İki dünya önünde durmak pek kolay bir mesele değildir. Bunun için müslümanların bütün alışkanlıklarından kurtulması, hayat biçimlerini, iman, fikir ve İslâm anlayışlarını değiştirmeleri şarttır. 750 milyon, koca bir kitlenin böylesine sefil, zayıf, güçsüz ve kopukluk içinde oluşu yürekler acısındır; İslâmın izzet ve şerefine aslâ yakışmaz.

İslâm ya vardır ya yoktur. Üçüncü bir ihtimal aklın prensipleri dışındadır. İnsanlar da ya müslümandır, yadeğildir. Müslümanlığımız ise Kur'an ve Sünnetin özünden gıdalanmıyorsa hiç bir değer ifade etmez. Bölge, coğrafya, kan ve ırk üstünlüğü cahiliye geleneklerindedir. Soya

dayalı müslümanlık biyolojik materyalizmdir. Türk, Arap, Pakistanlı ve Endonezyalı ile Berberî milletleri arasındaki uçurum doğrudan doğruya milliyetçilik taassubudur. İslâma ve Kur'ana dönük olduğu sürece milliyetçilik saygı değerdir.

İslâm kitlesinin paramparça olması elbette emperyalizmin Doğudaki yararına işleyen bir faaliyetidir. Sömürücü ülkelere karşı çıkarken işe kökten ve temelden başlamak lâzımdır. Bunun için de müslümanların şahsiyetini bulmaları şarttır. Şahsiyet demek, her yönüyle başkalarının baskı ve hayranlığından kurtulmak demektir. Siyasî alanda yapılan karşı çıkış, eğer kültür ve iktisat düzenine de sığarmıyorsa ne mâna taşır?

Doğucu-İslâmcı kitlenin uyanışı 20. asrın başlarında bir kaç idealist tarafından başlatılmak istendi. Akif ve M. İkbâl bunun ileri gelenleridir. Ancak akim teoride kaldı. Strateji iyi tespit edilmişti, gâye kutsal ve hedef büyüktür. Yıllar geçtikçe batıya olan zaaf silinmedi, bilâkis kökleşti ve hastalık halini aldı.

İslâm'a, müslümanlardan başka kimse hizmet edemez. Dünyanın kurtuluşu sömürücü olmayan hak ve adalet için çarpışan, Allah'a ve peygambere inanan, İslâmdan güç ve kuvvet alan, tarihine ve atalarına saygılı bir kitlenin iktisat, kültür, sosyal ve ruh sahasında bir kuvvet olarak doğmasına bağlıdır. Hayatın her noktasına uzanan İslâm'ı yeniden yorumlamak, içtihat kapısını ehliyetli ellerle açmak kaçınılmaz bir ihtiyaçtır. Ötesinde çözüm düşünülemez.

Gelişen ekonomik ve sosyal olaylar, fabrika ve teknik ile ruhî ıstırap ve acılar karşısında vahyin mantığını bulmadıkça hiç bir hareket yapılamaz. Kaldığı İslâm henüz ilmin münakaşası bile değildir. Aydın tabaka tarafından reddedilmiştir.

Bugünkü müslümanlar ellerindeki malzeme ile vakti çoktan geçmiş klasik fıkıh usülleriyle, pörsümüş Aristovari kıyaslarla toplum yönetmezler. Değişmeyen Kur'an ve Sünnetin olduğu gerçeğine varıp fıkıhın mütecedditliğinden yararlanıp bütün mûctehitlerin içtihatlarını tekrar gözden geçirmeli, kendilerine has bir metodla ciddiyetle yeniden hayat ve olaylara eğilmelidirler. Daha bütün iktisadî, ahlakî, hukukî ve ibadet konuları fıkıhın gerçevesinden kurtulamamıştır. Yeni düzenin ne olursa olsun Kapitalizm ve Komünizmden apayrı olması, müslümanların bu fakir, sınıflı, dengesiz ve gayr-ı eşit durumlarına bir son vermesi ilk planda şarttır. Ne Kapitalistçe yaşamak suretiyle müslümanlık ne de Sosyalistçe servet dağıtımı İslâm'a uygundur.

Üçüncü bir dünya gücüne muhtaçtır.

Bir kısmı zengin, serveti tekelinde biriktirmiş, yabancı sermayeye göz yuman, fakirinden habersiz, zevkine düşkün, nefesini azıtmış, tarihine karamsar bakan; bir kısmı ezilmiş, çignenmiş, temel ihtiyaçları karşılanmamış, aç-çıplak, bîlâc, sefil; Batı hayranlığından, sosyalizm aşkımdan, kendine güvensiz aydın tipi ve bugünkü İslâm kitlesiyle bu darıgınlık, bu kırgınlık, bu düşmanlık içinde üçüncü bir dünya gücüne müslümanlar kavuşamaz.

Tarihine tenkitçi bir gözle eğilmeli, geçmiş toprak ve toplum düzenini eleştirmeli, atalarımızın çıkış noktasını tespit etmeli, en az Kapitalizm ve Komünizm ayarında, hattâ onlardan da üstün bir iktisat ve hukuk sistemine sahip olmalı, vahye dayalı kültürü eğitimde esas tutmalı, cihat ve şehadet aşkıyla kavrulmalıyız.

Başka çıkar yol yoktur.